

NIEUWSBRIEF

NUMMER 13 mei 2016

HET BEHOUDEN WAARD

Uitbundig voorjaar in ons dorp; een plaatje om te koesteren

Over wat er te behouden valt in ons dorp, kunt u weer van alles lezen in deze nieuwsbrief: over de activiteiten op dat gebied van Stichting Dorpsbehoud, over een fraaie oude boerderij in Binnendams, over mooie routes met bezienswaardigheden, over bijna vergeten woorden en over nog veel meer.

Misschien spreken de foto's zelfs boekdelen! Zo, dat u na het lezen, het met ons eens zult zijn: het behouden waard!

Liesbeth Leenman

VERMELDENSWAARD

Dat de Stichting Dorpsbehoud in toenemende mate als adviseur wordt ingeschakeld is intussen bekend. De afgelopen maanden gebeurde dat inzake:

- De samenstelling van een route langs beeldhouwwerken voor de scholen (initiatief scholen en Servanda).
- Een wedstrijd in het kader van de FOTO VAN DE MAAND (initiatief Gemeente Hardinxveld-Giessendam, die hiermee inhaakt op het eerste ideeën van de stichting inzake **Hardinxveld-Giessendam Fotografeert**).

Een overduidelijk oude grafzerk op de begraafplaats aan de Kerkweg

- Meedenken bij het ruimen van grafzerken en graven op de gemeentelijke begraafplaatsen (initiatief Gemeente Hardinxveld-Giessendam).
- Niet gevraagd om mee te denken, maar toch zeker een onderwerp waarover de stichting iets wil zeggen is de verwachte afschaffing van het welstandstoezicht. Iets wat voor nieuwbouwwijken nog wel verdedigbaar is.

Maar of we daar voor de linten en de dorpsomgevingen zo blij me moeten zijn is nog maar de vraag.

FLITSEN

De Stichting Dorpsbehoud Hardinxveld-Giessendam is voorstander van een goed leef-, woon- en werkklimaat in Hardinxveld-Giessendam en houdt daarom zoveel mogelijk de ontwikkelingen en veranderingen in de gaten. Genoemd kunnen worden:

- ‘Aan het eind van de Parallelweg is inmiddels een brede nieuwe brug gelegd: met een mooie bolling, zoals het hoort. Heel goed!
- Op de plaats van het vroegere oude station heeft zich een nieuwe bedrijf gevestigd. Dat lijkt een hele verbetering, maar een heleboel levend hout (bomen en struiken) aan de zuidkant, zou de plaatselijke situatie een stuk vriendelijker en aantrekkelijker maken.
- Museum De Koperen Knop heeft sinds kort een theetuin, zodat er weer een extra mogelijkheid is om in het eigen dorp lekker op een terras te gaan zitten genieten.
- Het jaren braak liggende stuk grond tussen de Rivierdijk en de Havenstraat raakt langzaam aan helemaal bebouwd.

WINKELCENTRUM

De uitbreiding nadert zijn voltooiing en is als u dit leest hopelijk helemaal gereed met het herstraten en herinrichten van Den Bogerd. Het is wel even wennen, die grote ‘etalage’ van Dirk van den Broek. Dan is die grootgrutter in de directe nabijheid toch in staat gebleken om alles was minder schreeuwerig te doen. Op een manier die beter past bij een dorp van onze grootte. Wat meer verhullend.

Hier kijk je niet omheen

Ook een stukje meer groen in de randen en een boompje hier en daar extra zou de situatie ter plaatse een stuk aangenamer maken.

Al eerder schreven we over het plein Den Bogerd. Dat oogt wel erg leeg als je er loopt. Je krijgt er een beetje het gevoel als in de vroegere communistische landen, alsof er parades afgenomen moeten worden. Ook dat had wat meer en dus vriendelijker kunnen worden aangekleed. Misschien een tip...

MET NAME

Binnendams 60

Er was ongeveer een eeuw geleden, een rijke herenboer uit Driebergen, die lust had zijn kostbare geld op een goede manier te beleggen. Hij kocht daarom overal in het land boerderijen en landerijen, die hij vervolgens verpachtte. Zo ook een statige boerderij met aanpalende weilanden in Giessendam (tegenwoordig Binnendams 60). De naam van die heer was Blokland en die van zijn liefvallige dochter Dina. Niet vreemd dat de heer Blokland zijn boerderij naar haar vernoemde: Dina-hoeve. Het toeval wilde dat de boer

die de Dina-hoeve pachtte, hoewel er geen verdere verwantschap was, ook Blokland heette.

De Dinahoeve nog als boerderij

Deze pachter boerde er naar volle tevredenheid. De Dina-hoeve was ruim om te bewonen, achter het woonhuis stonden goede stallen en er was een groot blok land. Daar kwam een eind aan toen eigenaar Blokland de Dina-hoeve begin jaren zestig verkocht aan Jan Brand, die haar niet veel later doorverkocht aan zijn broer Jacob (Job) Brand en diens zoon Arie.

Allereerst betrokken vader Job en zijn vrouw de Dina-hoeve. De stallen achter de boerderij werden afgebroken en ervoor in de plaats kwam een loods voor het timmerbedrijf dat vader en zoon samen dreven: timmerfabriek Solide. Een aantal jaren later verhuisde Job naar de overkant van Binnendams en betrok Arie met zijn gezin de Dina-hoeve. Zowel het gezin als het bedrijf breidde uit. Achter de eerste loods verrees een grote tweede, terwijl ook de oorspronkelijke timmerloods van Brand aan de overkant onderdeel bleef van het bedrijf.

De Dina-hoeve anno 2016

Brands timmerbedrijf: een waar familiebedrijf, dat na de dood van Arie met passie gerund werd door zijn twee zoons Jaco en Henk. En opdat de Dina-hoeve niet leeg zou staan betrok Jaco, de oudste van de twee, het pand, samen met zijn gezin, zoals eens zijn grootvader en vader vóór hem. En naar wij hopen leven zij daar met elkaar nog lang en gelukkig!

STRAATNAMEN

In de nieuwe wijk Morgenslag houden de straatnamen de herinnering aan de riviervisserij hoog, een branche die ooit voor veel welvaart zorgde in het Boven-Hardinxveld van rond 1900. Een van die straatnamen is: Korvenmakerij. Het woord korf kennen we tegenwoordig nog van de imker met zijn bijenkorf of van de eendenbroedkorf. Ook in de hengelsport worden nog korven gebruikt. De korven die in vroeger tijden gebruikt werden, zagen er echter anders uit dan die nu in de winkel te koop zijn. Zijn het nu machinaal gemaakte manden, vroeger werden ze met de hand vervaardigd in een speciale werkplaats, de korvenmakerij. Daar werden de korven gevlochten van wilgentenen, een materiaal dat veelvuldig voor handen was in de grienden en voor allerlei doeleinden gebruikt werd. De korven werden gebruikt voor onder andere paling die in de rivier gevangen werd.

De viskorven worden uitgezet naast de boot

WANDEL- EN FIETSRoutes

Enkele maanden terug is de laatste hand gelegd aan de samenstelling van drie routes door Har-

dinxveld-Giessendam. Drie routes, die te voet of per fiets kunnen worden afgelegd:

1. Boven-Hardinxveld
2. Neder-Hardinxveld
3. Giessendam

De routes zijn ook aan elkaar te koppelen. Ze vertellen wat over panden en plaatsen waar u langs komt. Uit cultuurhistorische oogpunt, uit architectonisch oogpunt, uit monumentaal oogpunt, of zo maar leuke wetenswaardigheden.

VOOR GELD EN GOEDE RAAD

Te koop: Rabobank

Het kantoor van de Rabobank 2016

De melding in Het Kompas van 30-12-2015 dat de Rabobank naar Sliedrecht verhuist, zal weinigen ontgaan zijn. Weliswaar zijn er nog een aantal diensten behouden in het bekende kantoor, maar deze verhuizing betekent toch min of meer het einde van een epos. Een tijdperk van 'geld en goede raad' te midden van ons dorp en haar inwoners, dat ruim 100 jaar duurde. Het begon op 4 januari 1904, toen de Coöperatieve Boerenleenbank Hardinxveld W.A. werd opgericht, met de heer J. A. Busé als kassier. Let wel: W.A. : Wettelijk Aansprakelijk, dat wil zeggen dat alle leden juridisch met hun hele vermogen voor de bank garant stonden! Oorspronkelijk hield de bank zich bezig met eenvoudige vormen van sparen en lenen voor een vrij gesloten groep burgers en boeren. Na de Tweede

Wereldoorlog veranderde dat doordat het overige bedrijfsleven, zoals de middenstand, de scheepvaart en de industrie ook gebruik gingen maken van de bank en de diensten van de bank aanzienlijk werden uitgebreid.

En niet alleen in de diensten veranderde er veel in de loop der jaren. J.A. Busé maakte plaats voor M.W. Busé en na diens plotselinge overlijden eind 1957 werd per 1 maart 1958 de heer T. Groeneweg benoemd als directeur. Opereerden zijn voorgangers nog vanuit hun woonhuis (M.W. Busé verhuurde een gedeelte van Peulenstraat 251 als bank), in 1958 kocht de bank dit pand en werd zij voor het eerst eigenaar van een eigen gebouw.

Het eerste kantoor dat eigendom was van de Boerenleenbank

Zoals in die tijd gebruikelijk voor de Boerenleenbank, woonde de heer Groeneweg aanvankelijk met zijn gezin bij de bank.

In 1962 werd in de tuin van het aangekochte pand een nieuwe bank met directeurs woning gebouwd, in 1968 werd het bankgedeelte met 100% vergroot. De officiële opening werd verricht door mevrouw E. Brinkman.

De opening door mevrouw Brinkman en Ina Groeneweg in 1968

Het pand in de Peulenstraat, tegenwoordig een notarispraktijk

En nog bleef de bank groeien. Om aan de ruimte en de eisen te voldoen werd op 19 december 1983 het nieuwe kantoor aan de overkant van Peulenstraat in gebruik genomen, nr. 154.

Een Rabobank, want de benaming Boerenleenbank was in de loop der jaren gewijzigd via Co-op. Raiffeisenbank G.A. (Gewijzigde Aansprakelijkheid) in Rabobank Hardinxveld-Giessendam U.A. (Uitgesloten Aansprakelijkheid).

Het was een mooi, modern gebouw, dat afgestemd was op de adviserende functie van de bank. Een maquette ervan kwam zelfs in Madurodam terecht! Tweeëntwintig bussen vol Hardinxvelders reden naar Den Haag om deze te gaan bewonderen. Wie hem echter nu wil gaan bekijken, is te laat: 15 jaar geleden heeft hij het

veld moeten ruimen. Naast de vestiging in Beneden-Hardinxveld was de bank ook in Boven-Hardinxveld vertegenwoordigd. In 1959 ging de heer Groeneweg iedere dinsdagmorgen zitting houden in Boven-Hardinxveld.

Eerste bijkantoor in Boven-Hardinxveld op de Buurt

Eerst een korte tijd in het Groene Kruis gebouwtje op de Rokerij, daarna in school II bij de Herv. Kerk. Nog later naar de Rivierdijk A 360, dat door de bank werd gekocht.

Op 28 augustus 1967 werd aan Rivierdijk A 4545 naast Meubelfabriek De Giessen een nieuw bij-

Het bijkantoor in Boven-Hardinxveld aan de Rivierdijk

kantoor geopend, waar Gijs de Ruiter de leiding kreeg. Na een verbouwing in verband met de automatisering werd dit pand later gesloopt voor de dijkverzwaring. In 1999 werd daarna aan de Drijverschuit een nieuw bijkantoor geopend, dat inmiddels reeds is verkocht.

In 1994 nam de heer Groeneweg, na 36 jaar, afscheid bij 'zijn' bank. Een tijdsspanne die het in duur ver uit haalde boven die van zijn opvolgers, o.a. H. de Leeuw en A. de Korte. Het was echter wel in die 36 jaar dat de Rabobank groot werd in ons dorp. Nauw verweven met de plaatselijke gemeenschap door wie zij werd opgericht en waar zij haar leden had: waar zij 'geboren en getogen' was. Nauw betrokken bij de industriële ontwikkeling van ons dorp. Echter, de digitale ontwikkeling is ook doorgegaan, hetgeen consequenties had voor de bank in de Peulenstraat, die daardoor in aantal medewerkers geslonken is. Rabobank 'Hardinxveld-Giessendam' werd onderdeel van Rabobank Merwestroom en verdwijnt nu gedeeltelijk uit ons dorp.

Van Boerenleenbank in 1904 tot Rabobank anno 2016: een tijdperk waarin de ontwikkeling en tijd van ons dorp weerspiegeld is!

MIJN DORP

De Rabobank

Als kind kwam ik er niet vaak, in de Rabobank. Maar als ik er kwam, maakte dat een diepe indruk op me. Ten eerste al die onbegrijpelijke naam: Raifeissenbank. 'Rafijzenbank' noemden De Rabobank in de jaren tachtig

De Rabobank in de jaren tachtig

we hem. Om er later achter te komen hoe hij eigenlijk heette. Het gebouw met zijn deftige entree en marmeren vloer. Loketten waar mevrouwen met hoge kapsels ernstig en rustig hielpen. Het had iets van een soort tempel, waar je eerbiedig en stil was. Behalve één keer in het jaar! Dan was het feest in de bank! Herfstvakantie, spaarweek! Met je ijzeren spaarpotje naar het loket, daar een bonnetje ontvangen en dan iets uitzoeken in 'het winkeltje'. Uren wikken en wegen, uiteindelijk kiezen en dan met je schat naar huis. Eén van de hoogtepunten van het jaar!

En of je nu kind was in 1970 of jaren later, dat maakte niet uit. Dat was tenminste mijn ervaring toen ik zelf in 1984 aan de andere kant van de balie belandde en zo de spaarweek op een andere manier beleefde. Het ene na het andere spaarpotje (inmiddels van kunststof) leegde van kinderen die vol trots met een volle spaarpot en een spaarbankboekje aankwamen en glunderend met een kadootje weggingen. Eén groot feest! En dan soms die verhalen van de kinderen: "Waar spaar jij voor?" Meisje van 5, dromerig: "een trouwjurk!". Ze woont nu, getrouwd en wel, bij mij in de straat.

Het was de tijd dat de geldautomaat geïntroduceerd werd; daarvóór kwamen alle klanten om geld aan de balie. Zo'n tien loketten die druk bezocht werden. Vier speciale loketten voor de zakelijke klanten, waar vaak wekelijks lonen voor de werknemers contant opgenomen wer-

den. Een reizenbalie, waar vakanties geboekt werden. En een loket voor de safeloketten, waar je een kluisje kon huren en waar je je meldde als je dat wilde bezoeken. Eén keer begreep ik een klant niet: "Mag ik in mijn safé-loket?" Hij had blijkbaar niet door dat 'safe' engels was.

De dames van de bedrijvenbalie in 1989

Om geld op te nemen en te storten werd er gebruik gemaakt van een ondergronds buizensysteem, dat in verbinding stond met de kasbox: een 'hok' aan de andere kant van de bankhal, zwaar beveiligd met speciaal glas en 2 dikke deuren die als een sluis werkten. Aan de balie bestelde je via de computer geld en even later kwam jouw kleur buis, gevuld met het gewenste bedrag, omhoog. Wat een vernuft! Achter de kasbox was de kluis, waar op maandagochtend geld geteld werd dat door de winkeliers in cassettes ingeleverd werd, en collectegelden van de kerk. In die paar jaren op de bank is er meer geld door mijn handen gegaan dan de hele rest van mijn leven bij elkaar, al word ik 100! Zo kwam er op een namiddag een meneer doordrustig de bank binnenwandelen met in een plastic tasje een miljoen in contanten!

Zo ging dat, zo'n kleine 30 jaar geleden. Inmiddels is er wel het een en ander veranderd! Wèg loketten, buizenpost, spaarbankboekjes, avondopening, cheques, kasbox, grote hoeveelheid collega's. Het digitale tijdperk geeft een krimp aan personeel. Terwijl wij zelfs een keer de krant haalden omdat er een explosieve groei was in nakroost bij het personeel: in één jaar 14 nieuwe wereldburgers! Die inmiddels allemaal

rond de 25 zijn en er zich geen enkele voorstelling van kunnen maken dat je vroeger met een bankgiroformuliertje naar de bank ging om geld over te maken. Maar als ik nu thuis achter mijn laptop geld overboek, denk ik stiekem nog wel eens met enige weemoed terug aan die gezellige jaren, toen het een komen en gaan van mensen was op de Rabobank en er gewoon menselijk contact was tussen klant en personeel in plaats van een machine.

De jaren dat, zelfs op een bank, de tijd minder geld leek te kosten!

Liesbeth Leenman

EFFE BOMEN

Op het moment dat deze tekst wordt geschreven staan de ijsheiligen voor de deur. Dat zijn de naamdagen van een aantal heiligen in een periode 11 tot en met 14 mei, die wordt gezien als de grens tussen weer met mogelijk nachtvorst en zomers weer. Het kan wel eens gebeuren dat na half mei nog nachtvorst optreedt, maar die kans is heel klein.

Een manier om de ijsheiligen het hoofd te bieden

Ijsheiligen is een van de oudste en wellicht bekendste begrippen uit de volkswereekunde. De eerste berichten over deze strenge heren dateren van rond het jaar 1000.

De Ijsheiligen ontleen hun benaming aan het gevaar van koud voorjaarsweer voor het gewas,

dat in deze tijd in volle bloei staat. Late vorstnacht kan in deze periode veel schade aanrichten. Het is echter niet zo dat tijdens de Ijsheiligen de kans op een overgang naar koud weer groter is dan op andere dagen in het voorjaar. Abrupte temperatuurveranderingen, die onder andere het gevolg zijn van het nog relatief koude zeewater, zijn kenmerkend voor dit hele jaargetijde en kunnen ook in juni nog voorkomen. Wel neemt na half mei de kans op vorst sterk af en aan het eind van deze maand zijn temperaturen onder nul heel uitzonderlijk. In dat opzicht markeren de Ijsheiligen meestal de overgang naar een periode met een meer zomers karakter, maar in 1998 begon de zomer al eerder en ontstond het karakteristieke Ijsheiligenweer met vorst aan de grond in de tweede helft van mei. De Ijsheiligen houden zich in Nederland echter lang niet altijd aan hun data: in 2006 kwam in de nacht van 2 op 3 juni nachtvorst voor, in 2008 in de nacht van 23 op 24 juni en in 2013 zelfs in de nacht van 25 op 26 juni. Dat het weer zich niet houdt aan vaste data blijkt ook uit het feit dat het vroeger heel gebruikelijk was om op Hemelvaartsdag (die ook qua datum wisselt) 's middags stokbonen te leggen, nadat de stokken al enkele dagen daarvoor waren neergezet.

(BIJNA) VERGETEN WOORDEN

Een smik

Iets in een smik doen, wil zeggen dat je er niet lang over doet. Je hebt het zó, in een ommezien, klaar. Vroeger een gebruikelijke uitdrukking, die je heden ten dage niet vaak meer hoort. Googelen op 'smik' levert behalve eigennamen geen resultaten, hetgeen doet vermoeden dat het een typisch Hardinxveldse uitdrukking is die elders onbekend is.

Anders had je dat toch in een smik kunnen zien!

OMMETJE

Een leuke wandeling waarbij u zich terug in de tijd waant, voert over de Boven-Hardinxveldse Tiendweg. Begin bijvoorbeeld bij de begraafplaats, en loop vervolgens de Tiendweg op. Links van u is een weidegebied, dat de naam 'de Putten' kreeg, nadat hier destijds in het begin van de 19^e eeuw grond was afgegraven voor de noordelijke kanaaldijk, voor de aanleg van het Kanaal van Steenenhoek. Rechts van u ziet u de in aanbouw zijnde wijk Morgenslag. Hier wordt veel overgelaten aan de vrijheid van degenen die hier een woning bouwen. Geen welstands-bemoeienis, wel veel onderlinge afspraken tussen de bewoners, die veel vrijheid hebben in de

De griend langs de Tiendweg

realisatie van hun ideeën. Verder lopend een griend, een van de laatste resterende in dit gebied, dat ooit helemaal was vol geplant met wilgenstruiken, in de tijd dat de griendcultuur een belangrijke plaats innam in de lokale economie. Verderop akkers en stukjes weiland rechts. Links blijft het grotendeels weiland. Die akkers stammen uit een tijd dat de mens zoveel mogelijk zelfvoorzienend was. Dat bracht met zich dat groenten nog smaakten en iedereen automatisch aan duurzaamheid deed. Verser, lekkerder en veel minder kostbaar dan de boontjes die we nu in de supermarkt halen en die uit Nigeria zijn ingevlogen...

Dan komen we bij de Nieuwesteeg. Dit was van oorsprong een verbindingsweg tussen de Boven-Hardinxveldse Rivierdijk en Giessen-Nieuwkerk. Bij de aanleg van het kanaal is deze weg onderbroken. Aan de overkant van het kanaal, langs de spoorlijn stond ooit een spoorwegwachterswoning. Deze was het toneel van een nooit opgehelderde moord, waarvoor twee mensen jarenlang ten onrechte hebben gevangen gezeten. Dit voorval ging de geschiedenis in als een van de meest gerechtelijke dwalingen van ons land...

Nabij de kanaaldijk bevindt zich het terrein van Motorcrossvereniging De Belt. Die naam herinnert aan de vuilnisbelt. Hier werd in vroeger tijd alle huis- en bedrijfsvuil van Hardinxveld-Giessendam gestort.

U gaat rechtsaf en loopt de dijk op om daar opnieuw rechtsaf te gaan. Aan de andere kant van de dijk liggen uiterwaarden, stukken buitendijkse griend. Het visserijbedrijf van de Familie Klop is er gevestigd. Rechts ziet u restanten van vervlogen tijden. Lintbebouwing, die zich steeds vernieuwt, wielen, die herinneren aan dijkdoorbraken in vroeger eeuwen. En de geoefende kijker ziet er nog veel meer.

Teruggekeerd bij de nieuwbouw gaat u de Rembrandstoep af en u via de Pieter de Hooghstraat en Morgenslag terug naar het beginpunt.

DE AMSTERDAMSE SCHOOL

Ook in ons dorp zijn kenmerken te vinden van wat in de architectuur de Amsterdamse School wordt genoemd. Het kantoorgebouw Rivierdijk 616 bijvoorbeeld, waar Metaalhandel Dalm is gevestigd. Vroeger was dit het kantoor van Scheepswerf De Hoop, die in 'de goede tijd' in Lobith een (tweede) werf had. Het kantoorgebouw is destijds voor de werf gebouwd, in de stijl van de Amsterdamse School.

Rivierdijk 616

Kenmerkend voor de Amsterdamse School is het gebruik van veel baksteen en het toepassen van versieringen in de gevels, in baksteen of gebeeldhouwd natuursteen. De vaak plastische gevels zijn meestal gevuld met laddervensters en worden bekroond met steile daken en soms met torentjes versierd.

Gedetailleerde versiersels (in de rechterkolom ook voor de vlaggenstok).

Het plastische karakter en de soms zelfs symbolisch aangebrachte draagconstructie veroorzaakten soms problemen bij het aanbrengen van de werkelijke draagconstructie.

Gebouwen uit de Amsterdamse Schoolperiode zijn met name grote (sociale) woningbouwprojecten, scholen en enkele utilitaire werken. Door de plastische gevels en de speelse indeling hiervan is er binnen deze stijl zelden sprake van massiviteit in de gebouwen. Zij zijn wel groot, maar ogen toch menselijk. Omdat ze vooral veel voorkomen in de Amsterdamse sociale woningbouw, werd de naam van de stroming Amsterdamse School.

OUD-VOORZITTER OVERLEDEN

Op 2 mei jongstleden overleed Huib de Kok, bijna 92 jaar oud. Vanaf het begin van het bestaan van de Stichting Dorpsbehoud maakte hij deel uit van het bestuur. Later was hij een aantal jaren voorzitter en gaf zo invulling aan het bestaansrecht van de stichting. Het was een van de vele organisaties, waar hij graag zijn energie en tijd aan gaf.

**WILT OOK U DE NIEUWSBRIEF
GRATIS ONTVANGEN?**

STUUR UW E-MAILADRES NAAR

NIEUWSBRIEF.SDB@GMAIL.COM

COLOFON

Redactie : Liesbeth Leenman
Tekst : Liesbeth Leenman en Dick de Jong
Foto's : Ewoud Klop, Liesbeth Leenman en anderen
Fotobewerking : Ewoud Klop

Secretariaat: Kerkweg 72, 3371 AG Hardinxveld-Giessendam
www.dorpsbehoudhg.nl dorpsbehoudhg@kpnmail.nl

SEIZOENPLAATJES

Fluitekruid
en sering
aan het be-
gin van de
Achterdijk
bij de spoor-
wegovergang

Verleden tijd:
uitbundige
bloei bij de
voormalige
Giessenschool

